

РАЗСЛЕДВАНИЯТА НА ИНСПЕКТОР ГАМАШ

ПО-ДОБЪР
ЧОВЕК

ЛУИЗ ПЕНИ

Единствен в света осемкратен носител на наградата „Агата Кристи“

ПЪРВА ГЛАВА

Какво е станало с Клара Мороу? Беше велика художничка. **#МороуИздиша**

Това майтап ли е? Позволили са му да се върне в *Sûreté*? **#SûretéИздиша**

– *Merde*.¹
– *Merde?* – Мирна Ландерс погледна над своята голяма чаша с *café au lait*² към приятелката си.

– Съжалявам – каза Клара Мороу. – Искях да кажа „мамка му“. Мамка му, мамицата му, мамка му.

– Така те харесвам. Но защо?

– Не се ли досещаш?

– Рут ли идва? – Мирна се огледа в бистрото с престорена паника. Или може би не толкова престорена.

– Още по-лошо.

– Не е възможно.

Клара даде телефона си на Мирна, въпреки че собственичката на книжарницата вече знаеше какво ще открие.

Преди да дойде на закуска с Клара, беше погледнала публикациите в туйтър. На екрана, пред очите на всички, беше бързо изстиващият труп на художническата кариера на Клара.

Докато Мирна четеше, Клара обгърна с едрите си, изцапани с боя ръце чашата с горещо какао, *specialité de la maison*³, и

¹ По дяволите (фр.). – б. пр.

² Кафе с мляко (фр.). – б. пр.

³ Специалитет на заведението (фр.). – б. пр.

отмести поглед от приятелката си към двукрилия прозорец и малкото квебекско селце зад него.

Ако телефонът беше оскърбление, прозорецът беше балсам. Макар и вероятно да не бе в състояние напълно да я изцери, поне беше утеха с познатия си образ.

Небето беше сиво и вещаеше дъжд. Или лапавица. Суграшица или сняг. Черният път беше потънал в киша и кал. В прогизналата трева тук-там имаше снежни петна. Жителите на селото, които бяха излезли да разходят кучетата си, газеха с гумени ботуши и бяха навлекли няколко ката дрехи с надеждата да не допуснат април до кожата и в костите си.

Не беше възможно. След като оцелееха през поредната мразовита канадска зима, ранната пролет винаги успяваше да ги докопа. Виновна беше влагата. И резките температурни промени. И комбинацията от илюзия и самозаблуда, че времето сигурно вече е омекнало.

Гората отсреща стоеше като армия от зимни духове, с увиснали ръце на скелети, с потракващи във ветреца крайници.

От старите къщи от камъни, тухли и дърво се издигаше дим. Сигнал до някаква висша сила. Изпрати помощ. Изпрати топлина. Изпрати истинска пролет, а не това жалко подобие с киша и мразовити, дразнещи дни. Дни на сняг и топлина.

Април в Квебек беше месец на жестоки контрасти. На прелестни следобеди, в които квебекчани седяха навън под яркото слънце с чаша вино, и събуждане на следващата сутрин с нови трийсет сантиметра сняг. Месец на промърморени под нос псувни, зимни обувки със засъхнала по тях кал, омърляни коли и кучета, които се търкаляха в калта, а после се изтръскваха. Така че всяко входно антре беше опръскано с кал. По стените. По тавана. По пода. И по хората.

Април в Квебек беше метеорологично бедствие. Илюзия с великански размери.

Но случващото се от другата страна на големите прозорци беше утешително в сравнение със случващото се върху малкия екран на телефона на Клара.

Фотьойлите на Клара и Мирна бяха придърпани близо до камината, където цепениците пукаха и бълваха искри нагоре към каменния комин. Селското бистро миришеше на дим, кле-нов сироп и силно кафе.

Клара Мороу се намира в кафявия си период – прочете Мирна. – Ако кажем, че картините, с които участва в изложбата, са лайна, би било несправедливо към канализацията. Да се надяваме, че това е само период, а не краят.

– О! – каза Мирна. Остави телефона и се протегна към ръката на приятелката си. – *Merde.*

– *Tabernac*⁴. Някой от отдел „Тежки престъпления“ току-що изпрати линк. Слушайте това.

Другите полицаи в заседателната зала погледнаха към мъжа, който зачете от мобилния си телефон: *Това е първият работен ден на Арман Гамаш, след като беше възстановен на поста си в Sûreté du Québec*⁵ *след деветмесечно отстраняване заради поредица от необмислени решения с катастрофални последици.*

– Катастрофални последици? Това са глупости – каза един от полицаите.

– Може да са глупости, но стотици ги споделят в твитър.

И други полицаи и инспектори побързаха да извадят телефоните си и затракаха по клавиатурите, като хвърляха по едно око през отворената врата. За всеки случай...

Беше осем без единайсет и служителите на отдел „Убийства“ се събираха за редовната оперативка в понеделник сутрин за обсъждане на текущите разследвания.

Макар че нямаше почти нищо „редовно“ в тази оперативка. В тази сутрин. Стаята беше наелектризирана от очакване. Което сега беше допълнително подсилено от бомбата, която избухваше в телефоните им.

– *Merde* – промърмори някаква полицайка. – *След като се изкачи до върха на йерархията като главен комисар на Sûreté – прочете тя, – Гамаш скоро злоупотреби с властта си. Съзнателно допусна катастрофални количества опиоиди до улиците на града. След разследване беше понижен.*

– Нямаат представа за какво говорят. Но все пак не е толкова зле.

⁴ Егати (фр). Идва от *tabernacle* – скиния, светилището, където се е съхранявал Кивотът (фр.). – б. пр.

⁵ Квебекската полиция (фр.). – б. пр.

– Има и още. *Трябваше да го уволнят, минимум. Може би да го съдят и да го хвърлят в затвора.*

– О!

– Това е налудничаво – каза една от старшите полицайки, като взе телефона и зачете сама. – Кой пише тези глупости? Дори не споменават, че успя да открие наркотиците.

– Естествено, че не споменават.

– Дано той не го види.

– Шегуваш ли се? Ще го види.

Всички в стаята се умълчаха, чуваше се само тихото цъкане от всяко устройство. Като звука от почти мъртви дървесни клони във вятъра.

Полицаяте си мърмореха разни думи, докато четяха. Думи, които бабите и дядовците им бяха смятали за свещени, но сега се използваша нецензурно. *Tabernac. Câlîce⁶. Hostie⁷.*

Един старши полицай хвана главата си и започна да масажира слепоочията си. А после отпусна ръце и се протегна за телефона си.

– Ще напиша опровержение.

– Недей. По-добре да идва от ръководството. Главен комисар Тусан ще им даде да се разберат.

– Още не го е направила.

– Ще го направи. Ученичка е на Гамаш. Ще го защити.

В отсрещния ъгъл друга полицайка се взираше в телефона си, а между веждите ѝ се образуваше дълбока бръчка.

Докато останалите бяха пребледнели, тя се беше изчервила, защото четеше не текст или туит, а имейл.

Въпреки че беше четиресет и пет-шест годишна, Лизет Клути беше от по-новите попълнения в отдела, бяха я преместили от счетоводството на *Sûreté*. Години наред тихо беше държала под око бюджета, който вече надхвърляше един милион долара, докато главен комисар Гамаш беше забелязал работата ѝ и бе сметнал, че ще е полезна в откриването на убийци.

⁶ Чаша за причастие; тук: майната му (фр.). – б. пр.

⁷ Нафора; тук: ебаси (фр.). – б. пр.

Макар че не можеше да проследи ДНК или заподозрян дори от това да зависеше животът ѝ, можеше да проследява парите. А те често водеха до същото място.

Всички останали в тази заседателна зала бяха положили големи усилия, за да постъпят в най-престижния отдел на *Sûreté du Québec*.

Полицай Лизет Клутие правеше всичко по силите си да се махне от него. И да се върне към хубавите, безопасни, предсказуеми, разбираеми числа. Далеч от ежедневните ужаси, от физическото насилие и от емоционалния хаос на убийствата.

Клутие винаги сядаше на едно и също място на тези оперативки. Така че да е с гръб към дългата бяла дъска, на която с кабарчета бяха закачени снимки.

Тя помисли върху имейла, който току-що беше получила, а после написа отговор и натисна „Изпрати“, преди да има време да съжали.

– На какво ще се обзаложите, че някои от тези туитове са от Бовоар? – каза един от по-младите полицаи.

– Искаш да кажеш главен инспектор Бовоар?

Всички глави се обърнаха към вратата. А после полицаите се размърдаха и се чу стържене на столове, когато всички се изправиха.

Изабел Лакост се спря с бастун в ръка, втрещена в младия полицай. След това изражението ѝ се смекчи и на лицето ѝ се появи усмивка, докато оглеждаше познатите физиономии.

Последния път, когато беше присъствала на понеделнишка сутрешна оперативка, я беше ръководила в качеството на завеждаща отдел „Убийства“. Сега влизаше с куцане.

Раните ѝ, макар и почти заздравели, не бяха напълно забравени. И никога нямаше да бъдат.

Полицаите се скупчиха около нея, приветстваха я с добре дошла, а тя се опитваше да обясни, че не се е върнала наистина. Бяха я повишили в комисар и беше дошла за серия от срещи за обсъждане на датата и условията за връщането ѝ на активна служба.

Но всички в тази зала знаеха, не е съвпадение, че е там този понеделник. Не кога да е. Не за каква да е оперативка.

Тя седна на един от столовете в късата страна на масата и кимна на останалите да заемат отново местата си. А после погледна към младия полицай, който беше изрекъл репликата за главен инспектор Бовоар.

– Какво искаше да кажеш?

Гласът ѝ беше спокоен, но тя седеше неестествено неподвижна. Ветераните от отдел „Убийства“, които бяха работили под ръководството на главен инспектор Лакост, разпознаваха този поглед. И почти изпитваха съжаление към глупавия млад полицай, когото беше взела на мушка.

– Искам да кажа, че всички знаем, че главен инспектор Бовоар ще напуска *Sûreté* – каза той. – Ще се мести в Париж. Но чак след няколко седмици. Какво ще стане дотогава? Като се има предвид, че Гамаш ще се връща. Бих предпочел да се озова във въоръжено стълкновение, отколкото да съм на мястото на главен инспектор Бовоар, когато трябва да влезе в тази зала днес. Бас държа, че и той се чувства така.

– Ще загубиш баса – каза Лакост.

Залата се умълча.

Млад и глупав е, помисли Лакост. Вероятно копнее за малко отчаяна слава.

Тя знаеше, че този полицай никога не беше участвал в така наречено въоръжено стълкновение. Дори фактът, че употреби тази абсурдна фраза, го издаваше. Всеки, който наистина беше вдигал оръжие, бе се прицелвал в друго човешко същество и беше стрелял. Отново и отново. И бяха стреляли по него. Никога не би смятал това за славно, нито би го наричал въоръжено стълкновение.

И никога, никога не би пожелал да се озове отново в такава ситуация.

Хората в залата, които бяха участвали в онази последна акция, гледаха полицаия. Някои с възмущение. Но някои едва ли не с копнеж. Защото си спомняха кога са били толкова млади. Толкова наивни. Толкова безсмъртни.

Преди девет месеца.

В мислите си се връщаха назад към онзи летен следобед. Към красивата гора до границата с Върмонт. Спомняха си как

слънчевата светлина се процеждаше през листата на дърветата и усещаха топлината върху лицата си.

Онзи момент, в който сякаш всичко беше застинало, преди да настъпи адът.

Когато оръжията се вдигнаха и загърмяха изстрели. Отново и отново. Покосяваха фиданките. Покосяваха хората.

Крясъците. Задущаващата, кисела воня на дима от оръжията. На дърво и плът, изгорени от куршуми.

Главен инспектор Лакост беше от първите паднали. С действията си осигури на главен комисар Гамаш онзи единствен миг, от който се нуждаеше. А той го използва.

Изабел Лакост не бе видяла какво направи главен комисар Гамаш. Тогава тя вече беше в безсъзнание. Но беше чула за това. Беше чела протоколите от разследването, след като комисарят бе отстранен.

Гамаш беше оцелял в онзи ден.

Само за да бъде посечен от собствените си хора.

А нападките продължаваха дори когато се връщаше на работа.

Изабел Лакост, както и всеки ветеран в тази стая, знаеше, че решенията, взети от главен комисар Гамаш, бяха смели. Дръзки. Нестандартни. И за разлика от твърденията в туитовете, високоефективни.

Но събитията спокойно можеха да се развият по другия начин.

Това беше акт на милосърдие. Последното отчаяно действие на най-старшия полицай в Квебек, който не виждаше друг изход.

Ако Гамаш не беше успял, а известно време изглеждаше, че е така, квебекската *Sûreté* щеше да бъде осакатена, а Квебек щеше да остане беззащитен срещу настъплението на гангстерското насилие, трафика на наркотици, организираната престъпност.

Гамаш беше надделял. Но едва, и то на висока цена.

Всеки разумен човек, вземащ тези решения, би очаквал последствия, какъвто и да бъде резултатът. Главният комисар беше разумен. Трябва да е очаквал да бъде отстранен. Разследван.